

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 110/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti MLM Real spol. s r. o., Košická 58, Bratislava, IČO 44093683, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bugala – Ďurček, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Alžbeta Calpaš Mordinová, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 27. júla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 79/2018 z 26. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti MLM Real spol. s r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti MLM Real spol. s r. o., Košická 58, Bratislava, IČO 44093683 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 27. júla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 79/2018 z 26. októbra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 10. februára 2017 Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) návrh na vydanie neodkladného opatrenia, aby žalovanej uložil zdržať sa konania smerujúceho k stavebným a iným úpravám, zásahom a búracím prácam na nehnuteľnosti, v ktorej si sťažovateľka

od žalovanej prenájíma na základe podnájomnej zmluvy nebytové priestory s tým, aby sa žalovaná zdržala konania smerujúceho k prerušeniu, odpojeniu dodávok energií a služieb k nehnuteľnosti, aby sa zdržala konania smerujúceho k vyprataniu sťažovateľky z predmetnej nehnuteľnosti a obnovila jej užívacie práva k týmto nebytovým priestorom.

Okresný súd uznesením č. k. 26 Cb 36/2017-43 zo 7. marca 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) návrhu sťažovateľky vyhovel, neodkladné opatrenie nariadil, priznal sťažovateľke právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu a uložil jej povinnosť podať žalobu vo veci samej v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Proti uzneseniu okresného súdu podala žalovaná odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým uznesením sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 27. júla 2017 a uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd jej tvrdeniami vôbec nezaoberal, neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, dôvody a argumenty, na základe ktorých „v odôvodnení iba skonštatoval, že sa nestotožnil so súdom prvej inštancie a došiel k záveru, že podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré musia byť pre jeho nariadenie dané, v predmetnej veci neboli splnené.“. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka ďalej uviedla, že „sa v žiadnom prípade nemôže stotožniť ani s tvrdením... že opodstatnenosť nariadenia neodkladného opatrenia nie je daná tvrdeným rizikom vzniku škody a ušlého zisku v dôsledku investícií... do predmetu nájmu.“.

4. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, ignorovanie jej argumentov a tvrdení a narušenie dvojinštančnosti konania.

Najvyšší súd rozhodol o podanom dovolaní napadnutým uznesením sp. zn. 4 Obdo 79/2018 z 26. októbra 2018 tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že právna úprava obsiahnutá v § 420 CSP vylučuje prípustnosť dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej.

Sťažovateľka považuje postup najvyššieho súdu „za nesúladný s Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná a hrubo porušujúci právo na súdnu a inú právnu ochranu.“.

5. Sťažovateľka tiež namietala argumentáciu najvyššieho súdu, ktorú považovala za arbitrárnu, nedostatočnú a nemajúcu oporu v zákone. Podľa tvrdenia sťažovateľky „dovolací súd bez ďalšieho dospel k záveru, že proti napadnutému rozhodnutiu nie je dovolanie prípustné, nakoľko sa nejedná ani o rozhodnutie vo veci samej, ani rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, pričom sa dovolací súd vôbec nenamáhal preskúmať, či je tomu naozaj tak. Odôvodnenie odvolacieho súdu, prečo je dovolanie neprípustné, úplne absentuje...“. Sťažovateľka zastáva názor, že „napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave je rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ako také je dovolacím súdom preskúmateľné.“.

6. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a tam uvedenej argumentácii, že pri neodkladných opatreniach ide o dočasné procesné opatrenie súdu, to znamená, že neodkladné opatrenie má nastoliť určitý stav iba dočasne a bez ujmy na konečnú ochranu poskytnutú rozhodnutím súdu vo veci samej, sťažovateľka uviedla, že sa s ňou „úplne nestotožňuje, pretože i keď sa jedná iba o dočasné opatrenie, je spôsobilé spôsobiť vážnu ujmu na právach, ktorá môže byť v čase rozhodovania súdu vo veci samej už neodstrániteľná.“.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo MLM Real spol. s r. o., Košická 58, Bratislava - mestská časť Ružinov 821 08, IČO: 44 093 683 na súdnu a inú ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.07.2017, spis. zn. 2Cob/118/2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.10.2018, spis. zn. 4Obdo/79/2018 porušené bolo.“

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.10.2018, spis. zn. 4Obdo/79/2018 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.07.2017, spis. zn. 2Cob/118/2017 sa zrušujú vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť MLM Real spol. s r. o., Košická 58, Bratislava - mestská časť Ružinov 821 08, IČO: 44 093 683 trovy právneho zastúpenia vo výške 163,33 EUR /za jeden úkon právnej služby - podanie tejto sťažnosti/ na účet Advokátskej kancelárie Bugala - Ďurček, s.r.o., do pätnásť dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

13. Podľa § 357 písm. d) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

14. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

15. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

18. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v tvrdenom porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia.

III.1 K dodržaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti

20. Sťažovateľka podala mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktoré najvyšší súd ako procesne neprípustné odmietol. Z obsahu ústavnej sťažnosti však nevyplýva, kedy bolo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu doručené sťažovateľke, resp. jej právnomu zástupcovi.

21. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 4. januára 2019. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 7. marca 2019 a na poštovú prepravu bola podaná 4. marca 2019, teda v posledný deň zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Tým bola zachovaná aj lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 27. júla 2017

22. Ústavnú sťažnosť v tejto časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná aj podľa novej právnej úpravy, o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 386/2017, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

23. Podstatou argumentácie sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu je námietka týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia v spojení s námietkou ignorovania jej argumentov a tvrdení, a teda chybného vyhodnotenia zistených skutkových okolností, ktoré podľa sťažovateľky viedli k nesprávnemu záveru krajského súdu, že podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia neboli v predmetnej veci splnené.

24. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

«42. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. Súd rozhoduje spravidla bez nariadenia pojednávania, bez výsluchu a vyjadrenia protistrany, preto zásadným určovateľom je obsah návrhu. Základnou podmienkou neodkladného opatrenia je existencia zákonného dôvodu vedúceho k jeho nariadeniu. Zároveň sa musia uviesť rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov a uvedenie skutočností, ktoré osvedčujú dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a pripojenie listín, na ktoré sa žalobca odvoláva. Pred nariadením neodkladného opatrenia posudzuje súd v celkovom kontexte požadovanej procesnej ochrany, či je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, či žalobcom tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov a obavu z ohrozenia exekúcie, uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa žalobca domáha, navrhovaným opatrením, pokiaľ má mať dočasný charakter, nebude vytvorený nenávratný stav, právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah, sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery je otázkou voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť objektívne preskúmateľná na základe odôvodnenia rozhodnutia. Neodkladné opatrenie bude spravidla opodstatnené, ak žalobcovi hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu. Samotné dokazovanie má v konaní o návrhu neodkladného opatrenia povahu osvedčovania. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia musí obsahovať zákonom požadované náležitosti, t.j. opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich vydanie neodkladného opatrenia, uvedenie podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a odôvodením nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Neodkladné opatrenie má opodstatnenie tam, kde v konkrétnom prípade je odôvodnená obava, že jeho nenariadením by sa podstatne zhoršila právna pozícia žalobcu v danom právnom vzťahu. Predpokladom na nariadenie neodkladného opatrenia nie je spoľahlivé preukázanie samotného nároku, ale postačuje, ak je osvedčený nárok, ktorému

sa má poskytnúť predbežná ochrana. Pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti. Osvedčenie znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti). Pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formality, ako je to pri dokazovaní; postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Pri nariadení neodkladného opatrenia teda súd poskytne oprávnenej strane dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci nie je ešte náležite zistený, a teda že subjektívne právo ani jemu zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné. Dočasnou úpravou sa neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak. Pred nariadením neodkladného opatrenia súd musí vždy zvážiť, či sa v dôsledku neodkladného opatrenia nevytvorí nezvratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi sporovými stranami, či zásah do práv dotknutej strany je primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov (zásada tzv. primeranosti zásahu).

43. Odvolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené podmienky, ktoré musia byť pre nariadenie neodkladného opatrenia dané, v predmetnej veci neboli splnené.

44. Z listinných dôkazov je osvedčené, že dňa 31.10.2012 bola medzi žalobcom a spoločnosťou [REDAKOVANÉ] uzavretá Zmluva o podnájme nebytových priestorov na dobu určitú od 1.11.2012 do 31.12.2014. Dodatkom č. 1 zo dňa 19.12.2014 došlo k predĺženiu doby nájmu od 1.1.2015 do 31.12.2019.

45. Z Výpovede zo Zmluvy o podnájme nebytových priestorov zo dňa 3.7.2015 je osvedčené, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] ako nájomca tento záväzkový vzťah ukončil výpoveďou podľa čl. VIII. bod 8.1.3 B) písm. b) Zmluvy o podnájme.

46. Podľa čl. VIII. bod 8.1.3 B) písm. b) Zmluvy v znení Dodatku č. 1 zo dňa 19.12.2014, podnájom je možné skončiť písomnou výpoveďou nájomcu s polročnou výpovednou lehotou, ak bolo prijaté rozhodnutie o odstránení nehnuteľnosti alebo o zmenách nehnuteľnosti, ktoré bráni užívaniu predmetu podnájmu.

47. V čase ukončenia nájomného vzťahu Výpoveďou zo dňa 3.7.2015 bolo v platnosti Rozhodnutie mestskej časti Bratislava - Ružinov zo dňa 18.3.2013, ktorým povolil opätovné predĺženie lehoty na ukončenia odstránenia stavby „Asanácia existujúcich objektov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]“

48. Pre účely neodkladného opatrenia tak nič nenasvedčuje tomu, že ide o svojvoľné správanie sa žalovaného, ktorý by nemalo oporu v zmluvných a zákonných ustanoveniach. Prípadné určenie neplatnosti výpovede resp. zániku nájomného vzťahu môže byť až predmetom konania a dokazovania vo veci samej. Žalobca vo svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ani neosvedčil, že žalovaný vykonáva akékoľvek konkrétne kroky vedúce k vyprataniu žalobcu z dotknutých nebytových priestorov, pričom v zmysle § 329 ods. 2 CSP je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

49. Odvolací súd preto dospel k záveru, že zo strany žalobcu nebola osvedčená potreba upraviť bezodkladne pomery medzi ním a žalovaným, pretože žalobca neosvedčil tvrdenie o existencii právneho vzťahu so žalovaným v dôsledku neplatnosti výpovede z nájomného vzťahu resp. zániku nájomného vzťahu, a opodstatnenosť nariadenia predbežného opatrenia nie je daná ani tvrdeným rizikom vzniku škody a ušlého zisku v dôsledku investícií žalobcu do predmetu nájmu, pretože žalobcovi nič nebráni, aby si svoje prípadné nároky, ak by mu vznikli, uplatňoval v samostatnom konaní.

50. Navyše, nariadením neodkladného opatrenia by v danom prípade došlo k nevyváženému zásahu do vzťahov strán konania, a to tým, že žalobcovi by bolo poskytnuté neprimerané zvýhodnenie vo forme možnosti ďalšieho užívania predmetu nájmu v porovnaní s nevýhodou žalovaného, ktorá spočíva v nemožnosti držať, užívať a nakladať s predmetom nájmu, ku ktorému má žalovaný vlastnícke právo. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia tak dostatočne neosvedčuje také skutočnosti, že je potrebné poskytnúť žalobcovi navrhovanú predbežnú ochranu, ani neosvedčuje, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.»

25. Ústavný súd vzhľadom na obsah citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľka nastolila. V napadnutom uznesení vysvetlil krajský súd skutkové aj právne okolnosti opodstatňujúce jeho rozhodnutie. Z napadnutého uznesenia je tiež zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s tými z argumentov sťažovateľky, ktoré mali pre rozhodnutie podstatný význam.

26. Nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd „v odôvodnení iba skonštatoval, že sa nestotožnil so súdom prvej inštancie a došiel k záveru, že podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré musia byť pre jeho nariadenie dané, v predmetnej veci neboli splnené.“. Naopak, z citovaných bodov 48 a 50 odôvodnenia vyplývajú konkrétne závery krajského súdu vo vzťahu k nenaplneniu predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so závermi všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe založiť odôvodnenosť ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 10/2012).

27. Krajský súd postupoval v zmysle § 388 CSP a vzhľadom na to, že neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ani na jeho zrušenie, uznesenie okresného súdu zmenil a svoj postup podľa názoru ústavného súdu náležite odôvodnil. Ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa nestotožnil so závermi okresného súdu, je postačujúce a ústavne udržateľné.

Pokiaľ krajský súd postupoval zákonným spôsobom a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, nemôže ústavný súd takýto jeho postup vyhodnotiť ako nedostatočný alebo svojvoľný.

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 79/2018 z 26. októbra 2018

29. Ústavnú sťažnosť aj v tejto časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ťažiskom námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je nesúhlas s právnou argumentáciou v otázke prípustnosti dovolania proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí.

30. Ústavný súd zdôrazňuje, že prijatím Civilného sporového poriadku sa zmenila koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery strán sporu a následne rozhodnúť vo veci samej, resp. cieľom bolo eliminovať ohrozenie budúcej exekúcie. Nová právna úprava pripúšťa aj nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, kde dočasnosť predbežných opatrení vylučovala možnosť rozhodnutia výrokom obsahovo totožným s výrokom vo veci samej.

31. Vo veci sťažovateľky však nešlo o prípad takého rozhodnutia, ktorým sa trvalo upravujú pomery sporových strán, ale sťažovateľka sa návrhom domáhala, aby sa žalovanej neodkladným opatrením dočasne zabránilo konať konkrétnym spôsobom až do vyriešenia sporu v merite veci. Uvedený záver potvrdzuje skutočnosť, že sama sťažovateľka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedla viacero alternatív, ktoré by chcela v konaní vo veci samej dosiahnuť, okrem iného ako eventualitu žaloby uviedla, že sa bude domáhať určenia neplatnosti výpovede podnájomnej zmluvy. Okresný súd v uznesení, ktorým vyhovel návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, jej uložil povinnosť podať žalobu vo veci samej v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia okresného súdu.

32. Krajský súd ako súd druhej inštancie na základe odvolania žalovanej uznesenie okresného súdu zmenil a návrh sťažovateľky zamietol. V odôvodnení napadnutého

uznesenia krajského súdu samotný krajský súd zdôraznil: „*Prípadné určenie neplatnosti výpovede resp. zániku nájomného vzťahu môže byť až predmetom konania a dokazovania vo veci samej.*“

33. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na relevantnú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom uviedol: „*Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa v dôsledku neho spor o veci vymedzenej žalobou právoplatne skončil a nebude nasledované konaním vo veci samej. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Jedná sa o prípad nariadenia neodkladného opatrenia pred začatím konania, keď súd neuloží povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej, a to v prípade, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Rovnako tak sa jedná o prípady návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 C. s. p.).*

... *Na uvedené reflektuje aj aktuálna rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorá vychádzajúc z právnej úpravy obsiahnutej v § 420 C. s. p. vylučuje prípustnosť dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 4Obdo/4/2017, 3Cdo/157/2017, 8Cdo/83/2017, 5Obdo/76/2016). Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) sa zároveň zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/157/2017).“*

Nemožno preto hovoriť o tom, že by napadnuté uznesenie krajského súdu vo veci sťažovateľky bolo rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí,

ako to predpokladá § 420 CSP. To je dané predovšetkým faktom, že navrhované rozhodnutie nemalo povahu rozhodnutia konzumujúceho vec samu.

34. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

35. Ústavný súd poukazuje aj na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01, IV. ÚS 163/2018).

36. Postup najvyššieho súdu, ktorý odmietol dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu vo veci nariadenia neodkladného opatrenia, keďže ide o rozhodnutie, proti ktorému právna úprava Civilného sporového poriadku neumožňuje podať dovolanie, nemožno považovať za postup, ktorý by bol spôsobilý porušiť sťažovateľkou označené základné právo na súdnu ochranu.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dostatočne a presvedčivo odôvodnil záver napadnutého uznesenia o tom, prečo nie je dovolanie sťažovateľky prípustné.

37. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (neodkladných opatrení), pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie *Apis v. Slovenská republika* z 10. 1. 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 dohovoru *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia).

Keďže v tomto prípade sa sťažovateľka návrhom na vydanie neodkladného opatrenia domáhala dočasnej úpravy pomerov do skončenia konania v merite veci (pozri bod 31 uznesenia), označený čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva na konanie o neodkladnom opatrení v prípade sťažovateľky aplikovateľný.

38. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej uznesenie najvyššieho súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2019

Miroslav Duriš
predseda senátu